

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב', סז)
טוב להגיד ולשיר נח נחמ נחמן מאומן לזכות לכל הישועות

שבת ויצא

וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם... (כ"ט, א')

וזהו (בראשית כט, א-ב): "וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם. וירא והנה באר בשדה וכו' והאבן גדלה על פי הבאר" וכו'. וישא יעקב רגליו, הינו שיעקב נשא את רגליו שהוא בחינת מדרגה התחתונה, ועלה למדרגה הגבוהה בכל פעם. כי על ידי שעמד בנסיון כל כך ולא הניח ליפול עצמו בכל מה שעבר עליו, עד שזכה להשיג השגה הנ"ל שהקליפות והדמיונות מתפשטין בכל דרגא ודרגא וכו', ושהכנתם על ידי התגלות הגונון וכו', שזהו בחינת כל השגת החלום שראה אז מראה הסלם וכו' ושה' יתברך נצב עליו לשמרו בכל דרגא ודרגא וכו' כנ"ל, אז וישא יעקב רגליו, שזכה לנשא ולהגביה תמיד בחינת רגליו, הינו מדרגות התחתונות, ועלה בכל פעם למדרגה עליונה, כי מדרגה התחתונה נגד הגבוהה ממנה היא בחינת רגליו כידוע.

ואז וילך ארצה בני קדם, שהלך להודיע עניין זה לכל החפצים לשוב לה' יתברך, כדי שיתחזקו בכל פעם ולא יפלו לעולם. וזהו ארצה בני קדם, 'בני קדם' הם בחינת נפשות הגבוהות בשרשן שנפלו למה שנפלו, לבחינת ארציות וגשמיות. כי הם נקראין בני קדם מכמה טעמים, כי הם בשרשן נקראין בני אל חי, בחינת בניים אתם לה' אלקיכם, וזהו בחינת 'בני קדם', כי ה' יתברך קדמון לכל, כמו שכתוב: מענה אלקי קדם, וכמו שפרש רש"י שם. גם התורה נקראת 'קדם', כי אורייתא קדמה לעולם, כמו שכתוב (משלי ה, כג): מראש מקדמי ארץ, הינו שאלו הנפשות הם בחינת בני ה' יתברך, בני תורה. גם נפשות בעצמם נקראים 'קדם', כי נפשות ישראל קדמו לעולם, כי ישראל עלו במחשבה תחלה. כי באמת ישראל ואורייתא וקדשא בריך הוא כולא חד. גם 'קדם' מרמז שאלו הנפשות אינם מהדורות הללו כלל, רק מבחינת שנים קדמוניות (כאשר הבנתי משיחתו הקדושה), הינו שאלו הנפשות יקרות וגבוהות בשרשן מאד, אך נפלו לארציות וגשמיות, וצריכין להשיבם לשרשם. וגם בשביל זה נקראים 'בני קדם', בחינת: השיבו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם, כי תשובה קדמה לעולם. הינו שיעקב שהוא הצדיק הגדול האמתי, על ידי שכבר נשא והגביה כל המדרגות התחתונות, הלך ארצה בני קדם להחזירם בתשובה. וירא והנה באר בשדה וכו' והאבן גדלה על פי הבאר, שראה אבן גדולה על הבאר מים חיים שהוא הדעת והשכל האמת הנקרא 'באר מים חיים', כי נמשך מהמעין היוצא מבית ה', שמנח עליו אבן גדולה שהוא בחינת הכח המדמה שנקרא לב האבן כמו שכתוב בתורה הנ"ל על בטל השמיר וכו', עין שם (לקוטי מוהר"ן א', סימן כ"ה).

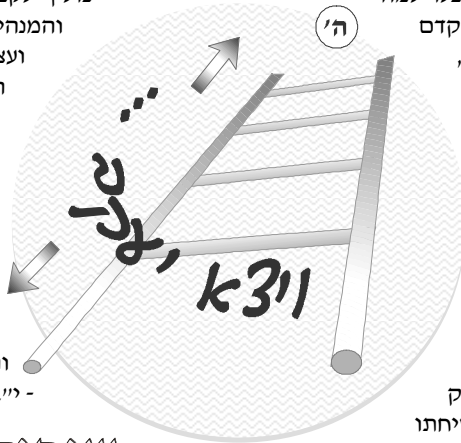
וזהו (בראשית כט, ב): והנה שלשה עדרי צאן רבצים עליה. שלשה עדרי צאן הם בחינת שלש מדרגות שיש בישראל, שהם: גדולים וקטנים ובינוניים, והם שלש מדרגות, כנגד שלש בחינות שיש בשכל, שהם: שכל בכח, ושכל בפעל, ושכל הנקנה. כי יש ששברו קצת לב האבן שהוא המדמה ועלו אל השכל, אבל השכל עדיין בכח, וזהו בחינת הקטנים במעלה שלא הגיעו רק להשכל בכח ואינם מוציאים אותו אל הפעל, וגם זהו מחמת לב האבן שלא שברו אותו לגמרי. ויש שכבר הוציאו השכל מכח אל הפעל, אבל עדיין לא באו לשכל הנקנה, וגם זהו מחמת האבן הנ"ל, והם בחינת בינוניים. ויש שהגיעו גם לשכל הנקנה, אבל עדיין מנח האבן גדולה לפנייהם על הבאר בכל דרגא ודרגא שצריכין לעלות אליה. כי בכל דרגא ודרגא יש שם דמיונות אלו שהם בחינת האבן גדולה שעל פי הבאר שהוא בחינת השכל היוצא מהמעין היוצא מבית ה' כנ"ל.

וזהו (בראשית כט, ב): כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים והאבן גדלה על פי הבאר, שכל עדרי צאן קדשים שהם נפשות ישראל המתקרבים לגדולים ומנהיגים של הדור שהם נקראים רועים, שכלם משקים אותם הרועים מהבאר ההיא הנמשך מהמעין הנ"ל היוצא מבית קדשי קדשים,

הינו מהשכל של הצדיק הגדול שהוא בחינת יעקב, שהוא כבר הגיע עד תכלית מדרגה העליונה, כי כבר פגע במקום וכו' שהוא מקום נקדת האבן שתיה שהוא מקום קדשי קדשים שמשם שרש המעין יוצא, שרש לכל השכליות שמשיגין כל הרועים שהם המנהיגים, להשקות את הצאן שהם הנפשות שתחתם. כי מזה המעין היוצא מבית ה', מבית קדשי קדשים, מתפשטים ונמשכים ממנו כמה בארות ונחלים מעינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר, ובכל מקום שחופרין, יכולין למצא בארות ומעינות. כמו שבגשמיות בכל מקום שחופרין מוצאין מים, כך יכולים לחפור ולמצא בארות ומעינות של מימי הדעת בכל מקום ובכל דרגא, רק שצריכין לחפור ולבקש הרבה. ועל פי רב כבר הבאר חפור ומוכן לשאב ממנו, אבל אבן גדולה על פי הבאר, שהם כלל כל המניעות והתאוות והבלבולים וכו' שנמשכין מלב האבן, מכח המדמה וכו'.

ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה, שמחמת כבד האבן גדולה, צריכין להתאסף כולם יחד, וגוללין האבן רק לפי שעה להשקות את הצאן, ואחר כך משיבין האבן למקומה, זה בחינת שאין הנפשות המתקרבין יכולין לקבל שכל ודעת כי אם בעת שהם אצל הרועים והמנהיגים, ואחר כך כששבים לביתם אין להם שום שכל ועצה איך להתחזק בעבודת ה', כי כבר השיבו את האבן על פי הבאר למקומה.

וזהו (בראשית כט, ד): ויאמר להם יעקב אחי מאיין אתם, ויאמרו מחרן אנחנו, ששאל אותם: 'אחי' — הלא אתם אחי בשורש נפשתיכם, כי אתם נמשכים ממקום גבוה מאד, אך עתה 'מאיין אתם' — להיכן נשלכתם ומאיין באתם עתה, והשיבו 'מחרון אנחנו', שאנו מחרון, בחינת חרון אף, שהוא היצר הרע שינקתו מחרון אף ודינים שהתגבר עלינו והתגרה בנו מאד (לקוטי הלכות - הלכות מתנה ד' - י"ב י"ג י"ד).

שיחות

ר' ישראל אודסה, זצ"ל - המשך) ... בני היה צריך לאכול, וראיתי שזה מזיק לו מאד, ובחדרה נפתחה ישיבה ופנימייה, אכילה, שתייה ושינה אז באו אלי ואמרו לי שהם יקבלו את הבנים והם ישנו אצלם. אני לא שמתי לב לזה, אני רציני בירושלים, לא אצל ליטאים. הם הלכו ממני. ואני ראייתי שהוא בסכנה, אז אמרתי לו: אולי תישאר בישיבה, אבל לא היה לי כסף לשלם בשביל האוטובוס. מה עושים? אין דבר כזה בלי כסף לא נוסעים. אז אמרו לי: תלך למנהל אגד תספר לו, שיתן לי כרטיס בחינם. אז עשיתי את זה הצלחתי הוא נתן לי כרטיס בחינם ואני באתי, ובני שמע וראה דבר כזה, ביקשתי כרטיס בחינם, אז הוא נשבר, הוא בא לישיבה בלב נשבר כזה מה זה? איפה רואים דבר כזה? ...

בערב שבת, לא היה לי כסף לקנות חלה, ואני צריך ללכת למקווה, ואין כסף לקנות חלה, אז רב הלפרין נתן לי חמש עשרה אגורות בשביל חלה. אני הלכתי למקווה במהירות וטבלתי ולבשתי והלכתי לקנות חלה וברוך השם היה חלה בחנות, הוא נתן לי חלה בחמש עשרה גרוש ואני נתן את היד בכיס להוציא את החמש עשרה גרוש ואינם, אני תליתי את הגרע על מסמר ומישהו הוציא את החמש עשרה גרוש, לא מצאתי את החמש עשרה גרוש ועכשיו שבת - צריך להדליק נרות, ואיך יהיה לי חלה לשבת? ומה יהיה לי, מה יש לי לעשות עכשיו? מה לעשות? אז החלטתי: יהיה מה שיהיה, אני אלך לרב הלפרין ואני אספר לו. אמרתי: יהיה מה שיהיה, יחשוב מה שיחשוב, אני אלך אצלו ואספר לו, אבל הוא הבין בדיבורים, הוא הרגיש שזה נכון, אז תכף הוציא חמש עשרה גרוש ונתן לי, והלכתי לקנות...

אם אתה מאמין שאפשר לקבל... קראוין שאפשר לקבל...!

שבים לצדיק שהוא רבי אמת. כי על ידי הראיה בעצמה שרואין את הרב נתקן חוש הראות, כי הראיה בעצמה שרואין את הרב הוא דבר גדול. ועל ידי ששומעין המוסר של הרב על ידי זה מתקנן חוש השמיעה. ועל ידי הטרחות והיגיעות שיש לכל אחד כדי לנסע ולבוא אל הרב, כי אי אפשר לבוא אל הרב ולקבל ולינק מחכמתו הקדושה כי אם על ידי טרחות ויגיעות, ועל ידי אלו הטרחות והיגיעות מתקנן חוש הריח. ועל ידי שזכה לטעם ולהרגיש טעם אמרי נעם של הרב על ידי זה נתקן חוש הטעם. ועל ידי ההוצאות שיש לכל אחד שמוציא את ממונו ויגיע כפו כדי לבוא להרב על ידי זה נתקן חוש המשוש. ועיקר זמן הקבוץ להרב האמת הוא בראש השנה ואז הוא עיקר תקון של החמשה חושים הנ"ל ואז נתקנים כל התקונים הנ"ל בתקונים נפלאים (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן ה').

... ובכך תזכנו ברחמיך הרבים, ותתן לנו רבי ומנהיג אמת, ותעזרנו ברחמיך הרבים, שאזכה להתקרב לצדיקים אמתיים שיש להם ישיבה הגונה של תלמידים כשרים והגונים כרצונך הטוב. ואזכה גם אנכי להכלל בהישיבות הקדושות של הצדיקים האמתיים בין התלמידים ההגונים שלהם. ותזכנו על-ידי קבוץ הישיבות הקדושות של הצדיקים האמתיים לקבוץ ולתקן כל חלקי האמונה הקדושה, וזוכה לאמונה שלמה באמת, ויקים בנו מקרא שכתוב, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. ותזכנו שיתתן מאתנו ויזכרונו על-ידי הצדיקים האמתיים, שיאירו בנו קדשת מחם הקדוש וילמדו אותנו דעת ותבונה, וילמדונו באורח משפט, וארחות חסדיך יגלו לנו, ויחזקונו בעבודתך, ויאמצונו ויטהרו לבבנו לעבדך באמת, וישמחו נפשותינו האמללות מאד, כי אין לנו על מי לסמך כי אם על הצדיקים האמתיים, ואליהם אנו מקשרים את כל תפלותנו ועבודתנו:

אנא ה', עשה למען הצדיקים האמתיים, וזכני לאמונה שלמה באמת בתמימות ובפשיטות בלי שום עקמימות כלל, ולא תדחה אותי חס ושלוש מהאמונה לעולם אפילו כרגע קלה, רק אזכה להיות חזק ואמיץ באמונתך הקדושה באמת תמיד, בין בחיי בין בעת יציאת נשתי בין לאחר מיתתה בכל מקום שאהיה שם כרצונך וכמשפטך הטובים והישרים שם תהיה האמונה הקדושה עמי תמיד לשמרני נצח, למען לא אבוש ולא אכלם ולא אכשל לעולם, "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך המה ינחמוני". (לקוטי תפילות ב' - מתוך תפילה ה')

(ספר ימי מוהר"ת חלק ב' - סימן י"ז) ... והנה, בכל שנה זו שהיא שנת

סיפור

תקפ"א, הייתי טרוד מאד בעניני הדפוס, ואף על פי כן בכל פעם היה לבי מתלהב מאד מאד לארץ ישראל, ואחר פסח נתעכבה הדפוס כמה וכמה שבועות עד סמוך לראש חמש מנחם אב, שלא היה לי נייר על ההדפסה, ובכל אותה העת הייתי נכסף ומשתוקק מאד לדלג על ההרים ולבוא לארץ ישראל; אחר כך עזרני השם יתברך ונתן לי עצה שבעת שעמדה הדפוס ולא יכלתי להדפיס ספרים הגדולים שהתחלתי להדפיס, שאז אדפיס לעת עתה על נייר אחד ספר האלף-בית, ובני שיחיה נתן מעותיו על זה והתחלנו להדפיס.

ותכף נודרתי לחזור ולכתוב מחדש כל שמות התנאים והאמוראים אשר מתחלה לא נדפס מהם כ"א-מעט מזער והתחלתי לעסוק בזה, והיה לי בזה יגיעה גדולה מאד, ותכף כשעסקתי בזה בכתבת שמות הצדיקים, נתחזק בלבי שבצרוף זכות זה אזכה לבוא לארץ ישראל (עיין בלקוטי הלכות - או"ח, נטילת ידים לסעודה ה"ד, שם מבאר היטב ענין זה), כי באמת הזכרת שמות הצדיקים הוא דבר נפלא ונורא מאד מאד, ומועיל הרבה לעבודת השם יתברך, כאשר מבואר מזה קצת כבר, ועוד יש לאלקי מלך לבאר גודל מעלת הזכרת שמות הצדיקים ואין כאן מקומו. ועלה על דעתי, שעל ידי שזכיתי לזכות את הרבים בזכות זה לסדר להם ביחד כל שמות הצדיקים וכל שמות התנאים והאמוראים שבכל השי"ס וספרי וכו' ומדרשים וכו', שזה הענין מסגל לזכות לארץ ישראל בבחינת "צדיקים יירשו ארץ" (תהלים ל"ז), שאי אפשר לבוא לארץ ישראל כ"א-בכח הצדיקים אמתיים וכו'. ומאז נתחזקתי יותר בכסופי חזקים יותר לנסוע לארץ ישראל, אבל ראיתי שאז תכף אי אפשר לנסוע לארץ ישראל, מחמת שאני צריך לגמור הדפוס. והשם יתברך עזר לי, שאחר כך בא הנייר, וגמרת הספרים הגדולים והקטנים על ראש השנה תקפ"ב בעזרת השם יתברך, והבאתי הספרים לאומאן וחלקתי אותם לאנשי שלומנו, עינם ראו ושמחו, וכלם תמחו על גודל ישועת השם, אשר עזרני לגמור עסק ההדפסה אחרי מניעות עצומות כאלה, והודינו לה' חסדו ונפלאותיו, אשר הפליא לעשות עמנו ועם כל ישראל לדורות עולם:

שבת שלום

וגם היה מעשה עם רב משה רוזנטל, אז לפני כמה שנים, כל פרטה היה חשבון, ואמרתיו לו שאני צריך לחם בשביל הילדים ואין לי לקנות, היה לו חצי שלינג - שני גרוש וחצי, ונתן לי בשביל לחם. אני נותן את זה בכיס ואני הולך לקנות לחם בשמחה, להביא לבית לחם, ואמרתיו להביא שני לחם, היא נתנה לי תכף, אבל אני שם את היד לכיס ואין, החצי שלינג נעלם. לא היה לי לחם, אני לא יכול לקחת לחם בלי כסף, לא היה שום חור בכיס, כיס שלם, ונעלם... אני לא יכול להגיד שתיתן לי בלי כסף, אז חזרתי ואמרתיו לרב משה רוזנטל: נתת לי חצי שלינג והם נעלמו, אז הוא היה בצער גדול כי אין לו גם כן הוא עשה דבר מסירות נפש. הוא אמר לי: אם היה לי עוד כסף, הייתי נותן לך, אבל אין לי, אין לי...

מכתב

(ספר אבי הנחל ב' - מכתב ב')

לבי יקירי, החס על הוד נפשו היקרה והגבוהה מאד בשרשה העליון, לנקותה ולצחחה לקשטה וליפותה, והעמיק מחשבתו והלהיב את לבו ושכלו וחכמתו להיטיב אחריתו, ופנימיות לבו בוער ולוהט כלהב אש להתקשר ולהתדבק בהצדק האמת שמחזק ומעורר לבנו, ומאיר בלבנו הארה נפלאה כי עדיין ה' אתנו עמנו ואצלנו וקרוב מאד ואין שום יאוש בעולם כלל בשום אופן, אפילו איך שאנחנו, ומקיץ ומעורר אותנו בכל פעם שלא נתייאש בשום אופן בעולם כלל.

כל זמן שמקרב עצמו להצדיק, אזי הצדיק אוחז בידו, ומודיעו בכל פעם כי עדיין ה' אתו ואצלו וכו' ומקיץ ומעורר אותו בכל פעם שלא יתייאש בשום אופן בעולם, בבחינת "הקיצו ורגנו שוכני עפר" וכו'. וכל אחד ואחד כפי קרובו להצדיק, כן מקבל על עצמו ההארה הזאת שלא יפול ולא יתרחק לעולם, אפילו אם יעבר עליו מה.

עתה בגלות, בחושך המר הזה, כל תקוותנו וכל גאֵלתנו ופדות נפשנו שאנו מקוים ועוסקים להמשיך עלינו בכל יום, הכל הוא בכח הצדיק האמת הזה שהוא בחינת משה משיח, והוא גם עתה בגלותנו עמנו בכל דור ודור ומאיר בנו כי עדיין ה' עמנו, עם כל אחד ואחד בפרטיות איך שהוא. אבל אסור לכונוס בקשיות ותרוצים, בפרט כל אחד ואחד בתחילת התקרבותו וכו', וכל זמן שהוא אצלו בחינת התחלה, כי אחר שחזר וקלקל כפי מה שידע בנפשו, על-כן בודאי הוא צריך עתה לחזור ולהתחיל מחדש וכו', כמבאר בדברי הרבה בזה. על-כן כפי מדרגתו השפלה בודאי אי אפשר לו לידע כל זה, רק שמאירין לו באופן שיוכל להתחזק באמונה כי עדיין ה' אתו. אבל חלילה שיכנס בקשיות ותירוצים שהם לפי בחינתו למעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתירוצים שיש שם.

דע אחי, כי באמת על פי חכמות, בודאי אי אפשר להשיג את ה' יתברך ולידע ממנו יתברך כלל, כי יוכל לתעות בחכמתו מאד, כמו שתעו ונבוכו המחקרים והפילוסופים, עד שבאו לאפיקורסות גמור על-ידי טעות חכמתם הנבוכה, ועל-כן העיקר היא האמונה, לצמצם את המוח לבלי להתגאות להיות איש חכם בעיניו שירצה להשיג יותר משכלו, רק יצמצם מוחו וישפיל עצמו כאזוב ותולעת ויסמך עצמו על אמונה, כי האמונה היא הפתח והשער לכנס על-ידה בהשגת אלקותו.

אמונה היא בחינת כלי לקבל את אור החכמה בתוכה, כי אור ה' יתברך בעצמו כביכול אי אפשר לקבל מחמת רבוי אור, ואי אפשר לקבלו כי אם על-ידי כמה וכמה כלים, ועיקר כלל כל הכלים של הקדשה נעשין רק על-ידי אמונה. כי על-ידי אמונה, שמאמינים בו יתברך בלי שום חכמה ושכל, על-ידי זה נעשה כלי. וכשזוכה להיות חזק ותקיף באמונתו, אז זוכה אחר-כך שיתהוו מבחינת האמונה כלי, עד שיקבל בתוכו בחינת האור עד שיוכה לאיזה השגה, והכל כפי תוקף האמונה שהיה לו, והעיקר הוא אמונת חכמים. כי מעצם גדלותו ורוממותו יתברך אי אפשר לזכות אפילו לבחינת אמונה כי אם על-ידי החכם והצדיק האמת, שזכה על-ידי גיעתו ועבודתו ואמונתו השלמה, להשיג השגת אלקותו יתברך. וגם מהצדיקים האמתיים, אי אפשר לקבל כי אם על-ידי אמונה, דהיינו אמונת חכמים, שצריכין להאמין בהם באמונה לבד, כי גם אור הצדיקים האמתיים רחוק וגבוה מאתנו מאד מאד, ואין לנו שום השגה ותפיסה בהם, והם יכולים להמשיך לנו מאורו וטובו יתברך, להכניס בנו אמונה הקדושה.

(לקוטי עצות - צדיק, סימן צה)

עצות ותפילות

על-ידי רבי אמת עם תלמידים נתקן הכל, דהיינו תקון האמונה ותקון הברית שהוא תקון המרחי ונתקון השנה שתהיה בקדשה ובטהרה, ועל ידי זה נצולין מטמאת מקרה חס ושולם בכל הבחינות (עי' ברית נו). גם כל החמשה חושים של המח נתקנים על ידי